

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ
СТЕФАНИКА**

Навчально-науковий інститут мистецтв

**Кафедра методики викладання образотворчого і декоративно-
прикладного мистецтва та дизайну**

**СИЛАБУС
ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
«ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА В КОМПОЗИЦІЇ»**

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Освітня програма «Середня освіта (Образотворче мистецтво)»

Спеціальність А4 Середня освіта (за предметними спеціальностями)

Предметна спеціалізація А4.12 Середня освіта (Мистецтво. Образотворче мистецтво)

Галузь знань А Освіта

Затверджено на засіданні кафедри

Протокол № 1

від «25» серпня 2025 р.

Івано-Франківськ – 2025 р.

1. Загальна інформація	
Назва освітнього компонента	Теорія і практика в композиції
Викладач	Корпанюк Василь Васильович
Контактний телефон Викладача	+38 0968752758
Е-mail викладача	vasyl.korpaniuk@pnu.edu.ua
Формат освітнього компонента	офлайн / онлайн
Обсяг освітнього компонента	3 кредити ЄКТС, 90 годин
Посилання на сайт дистанційного н-ня	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Вівторок, 15.00-16.00
2. Анотація до освітнього компонента	
<p>Зміст освітнього компонента «Теорія і практика композиції» забезпечується освітньою програмою підготовки фахівців IV рівня акредитації, «магістр» за спеціальністю А4.12 Середня освіта (Мистецтво. Образотворче мистецтво).</p> <p>Освітній компонент «Теорія і практика композиції» у навчальному плані належить до циклу дисциплін професійної підготовки обов'язкова дисципліна і має вагомий освітньо-виховний вплив на становлення особистості вчителя образотворчого мистецтва та розвиток його креативних здібностей.</p>	
<p>Метою курсу є базова підготовка майбутнього спеціаліста до теоретичного та практичного застосування знань з освітнього компонента «Теорія і практика композиції», розвиток творчого потенціалу шляхом засвоєння і практичного закріплення основних законів, засобів та закономірностей композиційної організації форми для вирішення професійних завдань.</p> <p>Цілі:</p> <ul style="list-style-type: none"> - засвоєння теоретичних основ та методології курсу «Теорія і практика композиції»; - опанування загальних засобів, категорій композиції; - вивчення основних понять з курсу «Теорія і практика композиції»; - встановлення доцільності застосування прийомів композиції і можливостей їх адаптації і трансформації відповідно до змісту на основі знань про композицію. 	

4. Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність.

Здатність розв'язувати складні задачі або проблеми в галузі освіти, що передбачає здійснення інновацій та / або проведення педагогічних досліджень і характеризується невизначеністю умов.

Загальні компетентності.

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК7. Здатність здійснювати науково-педагогічні дослідження на засадах академічної доброчесності, прогнозувати та презентувати їх результати.

Фахові компетентності

ФК1. Здатність до поглиблення знань і розуміння предметної області та професійної діяльності.

Компетентності для предметної спеціальності А4.12 Середня освіта (Образотворче мистецтво) ПК

ПК7. Здатність розвивати власну графічну, живописну, формотворну, композиційну та художньо-педагогічну майстерність.

Програмні результати навчання (РН), спільні для всіх предметних спеціальностей

РН9. Демонструє уміння класифікувати, упорядковувати і узагальнювати навчальний матеріал відповідно до умов навчального процесу, потреб формування ключових компетентностей та інтегрованого навчання.

РН13. Демонструє здатність діяти автономно і в команді.

РН14. Демонструє дотримання культури академічної доброчесності у власній діяльності та демонструє вміння формувати її в учнів.

Програмні результати навчання для предметної спеціальності А4.12. Середня освіта (Образотворче мистецтво) (ПРН)

ПРН2. Орієнтується на художньо-естетичні цінності різних видів і жанрів класичного і сучасного образотворчого мистецтва.

ПРН3. Аналізує й узагальнює історичні віхи становлення й розвитку образотворчого мистецтва в його видовому, жанровому та стилістичному розмаїтті.

ПРН4. Знає і використовує термінологію образотворчого мистецтва в академічнотворчій, науково-дослідній та художньо-педагогічній діяльності.

ПРН6. Володіє образотворчою грамотою та різними виконавськими техніками на необхідному й достатньому рівні сприйняття, аналізу, оцінки та практики створення художнього образу графічними, колористичними й формотворними засобами.

ПРН9. Знаходить, систематизує, аналізує й опрацьовує наявну навчальну і наукову інформацію з образотворчого мистецтва й споріднених галузей знань та створює наукові тексти мистецтвознавчого, художньо-дидактичного і мистецько-освітнього змісту державною й іноземною мовами.

ПРН12. Забезпечує толерантну комунікативну взаємодію між учасниками художньо-педагогічного процесу, творчий характер навчання образотворчого мистецтва та високий рівень засвоєння знань, умінь і навичок.

5. Організація навчання

Обсяг освітнього компонента			
Вид заняття	Загальна кількість годин		
Лекції	6		
Практична робота	24		
Самостійна робота	60		
Ознаки освітнього компонента			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/вибірковий
1	A4.12 Середня освіта (Мистецтво. Образотворче мистецтво)	1	нормативний

Тематика освітнього компонента

Тема	кількість год.		
	лекції	практичні заняття	сам. роб.
Тема 1. Історичний аспект розвитку композиції. Основи теорії композиції. - Композиція як основа мистецтва. - Композиція портрету. - Композиція пейзажу. - Композиція натюрморту. - Композиція тематичної картини. - Композиція одно – та багатофігурної композиції.	2		5
Тема 2. Поняття терміну «інтерпретація». Загальні принципи та методи інтерпретації. - Графічно-аналітичний аналіз декоративної композиції. - Основи побудови різних видів композицій у декоративному мистецтві. - Особливості композиційного художньо -творчого процесу. - Основні компоненти декоративних творів. - Колористичний аналіз декоративного твору. - Ахроматична складова декоративного твору. - Силует, пляма, домінанта, головне і другорядне. - Розбудова цілісності образу.	2		5
Тема 3. Поняття терміну «асоціація». Принципи асоціативного мислення. - Асоціативні шляхи пошуку форми. - Види асоціацій, їх характеристика. - Асоціативні властивості форми, кольору і фактури. - Посилення художнього образу засобами асоціативності. - Мова символів. - Знак. Метафора. Аллегорія. Емблема.	2		10
Тема 4. Асоціативна композиція на музичний (літературний) твір, на визначну подію. - Філософська тематика в створенні декоративної композиції. - Методологія творчого малюнку. - Збір матеріалу. - Перегляд каталогів, художніх альбомів, відвідання виставок.		4	10
Тема 5. Ескізування. Пошук композиційної форми, фактури, декору.		4	10
Тема 6. Ескізування. Пошук тонального та колористичного вирішення.		2	5
Тема 7. Виконання роботи в матеріалі (за вибором студента).		12	10
Тема 8. Оформлення роботи		2	5

6. Система оцінювання освітнього компонента

Оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти з усіх видів навчальної роботи здійснюється за стобальною шкалою і переводиться у національну шкалу та шкалу ЄКТС за схемою : (див. за посиланням)

<http://surl.li/vxwmac>

Шкали оцінювання			
Університетська	Національна		Шкала ECTS
90 – 100	5	Відмінно	A
80 – 89	4	Добре	B
70 – 79			C
60 – 69	3	Задовільно	D
50 – 59			E
26 – 49	2	Незадовільно (з можливістю повторного складання)	FX
1 – 25	0	Незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)	F

Оцінювання практичних робіт проводиться згідно шкали оцінювання:

A (відмінно) – практичне завдання виконано в повному обсязі, з використанням оригінальних методів виконання завдання згідно тематики та поставлених вимог. Практична робота зберігається у фондах кафедри – 5 (відмінно)- 95-100 балів;

Авторський підхід до створення ескізів - 5 (відмінно) - 90-95 балів;

B (дуже добре) – практичне завдання виконується в цілому правильно в повному обсязі, вище середнього рівня, але із окремими неточностями, несуттєвими помилками - 4 (дуже добре) - 80-85 балів;

C (добре) – практичне завдання виконується в цілому правильно, на достатньому рівні, але допускається значна кількість помилок - 4 (добре) - 70-79;

D (задовільно) – практичне завдання виконане з великою кількістю помилок, допущено суттєві погрішності, які впливають на кінцевий зміст виконання завдання, немає авторської думки - 3 (задовільно) – 60-69;

E (достатньо) – практичне завдання виконане умовно, не виконані основні вимоги, потребує доопрацювання на всіх етапах - 3 (достатньо) - 50-59;

FX (незадовільно) – практичне завдання не розкрито, не виконані основні вимоги до роботи, є копією чужих робіт - 2 (незадовільно) - 26-49;

F (неприйнятно) – практичне завдання не виконано, або виконано на початковому етапі, найнижча якість виконання - 2 (неприйнятно) - 1-25.

НАКОПИЧУВАННЯ БАЛІВ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Форма контролю - залік	
Практичне заняття	50
Контрольна робота	5
Самостійна робота	15
Тестування	30
Максимальна кількість балів	100

7. Політика освітнього компонента

1. Викладання курсу та взаємодія із здобувачем вищої освіти ґрунтуються на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників: Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника.

Ознайомитися з цими положеннями та документами можна за посиланням

<https://cnu.edu.ua/polozhennia-pro-zapobihannia-plahiatu/>

2. Пропуски занять відпрацьовуються. Здобувач вищої освіти зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 309 від 19 травня 2023 р.). <https://efund.cnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/poriadok-orhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf>

3. Порядок та організація контролю знань здобувачів вищої освіти визначаються «Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» введеного в дію наказом ректора № 447 від 24 липня 2015 р.; із внесеними змінами наказом ректора № 417 від 03 липня 2023 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/08/polozgenia-pro-osp_7-redaktsia.pdf

4. Неформальна освіта зараховується згідно «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

8. Рекомендована література

1. Каленюк О. Метод асоціацій в створенні декоративної композиції.-Електронний ресурс Режим доступу: <file:///C:/Users/Home/Downloads/3264-6894-1-PB.pdf>

2. Каленюк О. Метод асоціацій в створенні декоративної композиції / О.Каленюк // Вісник Львівського університету. Серія мист-во. 2015. Вип. 16. Ч. 1. С. 241–246

3. Плазовська Л. Теорія і практика композиції площинного характеру в коментарях художників-педагогів-Електронний ресурс- Режим доступу: [file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20(1).pdf)

4. Паньок Т. Теорія і практика образотворчого мистецтва.-Електронний ресурс- Режим доступу: http://hnpu.edu.ua/sites/default/files/files/Kaf_obraz_mist/Metod_obraztv_mist_04_18.pdf

5. Паранюшкин Р. Композиция Теория и практика изобразительного искусства.- Електронний ресурс- Режим доступу: [file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20(1).pdf)

6. Сідорова О. Викладання асоціативної композиції в НАУ, як засіб розвитку творчої особистості дизайнера. http://er.nau.edu.ua:8080/bitstream/NAU/31176/1/Sidorova_Evtushenko.pdf

7. Яремків М. Композиція: творчі основи зображення. Навчальний посібник. — Тернопіль: Підручники і посібники, 2005. — 112 с.

Викладач: Корпанюк Василь Васильович,
доцент кафедри методики викладання
образотворчого і декоративно-прикладного
мистецтва та дизайну